

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

ESG ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО РЕЙТИНГУ ПІДПРИЄМСТВ

Лагодієнко О.В., докторант
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

Вступ. Впровадження прогресивних ідей сталого розвитку в сучасному світі, їх поширення до рівня компаній призвело доформулювання та розширення впливу поняття сталого розвитку організації. Сталий розвиток організації передбачає збалансоване за кількома критеріями (як правило, як ці критерії береться екологічна, соціальна та економічна складова) поступальне позитивне та якісне перетворення, націлене на довгострокову перспективу та пов'язане з усвідомленою та акцентованою взаємодією підприємства із зовнішнім середовищем з урахуванням цілей підвищення своєї конкурентоспроможності. Таким чином фіксується чіткий зв'язок глобальної концепції сталого розвитку та діяльності конкретної організації, спрямованої, зокрема, на отримання прибутку.

Результати. В останні роки тренд на відповідальність та екологічність поширився і на сферу інвестицій. Аббревіатуру ESG можна розшифрувати як «екологія, соціальна політика та корпоративне управління». У широкому значенні це сталий розвиток комерційної діяльності, що будується на наступних принципах: відповідальне ставлення до довкілля (англ., E – environment); – висока соціальна відповідальність (англ., S – social); – висока якість корпоративного управління (англ., G – governance).

Сталий розвиток (sustainable development) – це концепція управління розвитком людства, що ґрунтується на досягненні балансу трьох елементів: економічного зростання, соціальної інтеграції та захисту навколишнього середовища. Концепція передбачає, що з збереженні балансу якість життя підвищується, а негативний вплив на природу мінімізується.

Ця концепція змусила уряди розвинутих країн задуматися про те, яким коштом можна досягти цього балансу, оскільки було очевидно, що така мета йде врозріз із моделлю капіталізму, що вже устала. У 2015 році вона здобула нове прочитання і, можна сказати, нове життя: робоча група Генасамблеї ООН представила світу 17 взаємопов'язаних цілей сталого розвитку (ЦСР) як «план досягнення кращого і стабільнішого майбутнього для всіх».

Згідно до класичного визначення Єврокомісії корпоративна соціальна відповідальність – це концепція, що відображає добровільне рішення компанії брати участь в покращенні життя суспільства і захисті навколишнього середовища.

Термін «корпоративна соціальна відповідальність» означає, що організація перебирає певні зобов'язання перед соціумом, наприклад: випускає нешкідливу продукцію; піклується про співробітників, городян, мешканців регіону; вкладає кошти у довкілля, корпоративну культуру, територію присутності; займається волонтерством, перераховує гроші на благодійність [1].

Для суспільства та спонсорів важлива некомерційна активність компанії. Вона впливає на успішність та просування, інвестиційну привабливість. КСВ – це деякі правила, за якими бізнес діє в суспільстві. Детальні відмінності ESG від КСВ представлені в таблиці нижче.

Моделі управління залежить від характеру діяльності конкретної компанії. Для сфери послуг важливими є соціальні критерії, для фінансів – управлінські, для енергетичної галузі чи для гірничодобувної промисловості – екологічні.

При оцінці компаній партнери та інвестори все частіше поряд з фінансовими показниками враховують турботу про довкілля та принципи розумного споживання. Багато біржових фондів вилучають капітал із підприємств, які руйнують природу та інвестують в організації з високою соціально-екологічною відповідальністю.

Застосування ESG-критеріїв у практиці інвестування залежить від низки факторів [2]: розуміння значущості соціально відповідальних інвестицій у бізнес середовищі; послідовна державна політика у сфері сталого розвитку територій (галузей та окремих суб'єктів господарювання), у тому числі стандартизація та контроль за розкриттям фінансової та нефінансової інформації компанії; створення конкурентного середовища та орієнтація економічних агентів на розробку інвестиційних стратегій.

Критерії ESG – це не просто «зелений камуфляж», маркетинговий хід для залучення інвесторів, а філософія бізнесу, світогляд управлінських команд, довгострокова та ціннісна платформа. Нажаль, на сьогоднішній день, більша частина бізнесу в країні частіше бачить в ESG-порядку загрозу, додаткові витрати, труднощі.

У кризових умовах особливо гостро виявляється актуальність ESG критеріїв для оцінки ефективності компанії, саме від якості управління (G) безпосередньо залежить, як швидко і успішно компанія зможе подолати поточну кризову ситуацію. Крім екстрених заходів операційного управління потрібна розробка довгострокової стратегії, ESG створює довгострокову конкурентну перевагу компаній.

За ESG-рейтингами партнери оцінюють стійкість компаній до різних видів ризиків: управлінських, екологічних, короткострокових або довгострокових, галузевих. До формування рейтингів немає єдиного підходу. Верифікація ESG-інтеграції сприяє інвестиційній привабливості та необхідна для зберігання та включення цінних паперів емітента до портфелів відповідальних інвесторів. Надання інформації щодо факторів

ESG важливе для прийняття ділових та інвестиційних рішень учасниками ринку. Інформація щодо стійкого розвитку допомагає демонструвати прозорість та ефективність управлінських процесів, що створює сприятливі умови для залучення довгострокових ресурсів.

ESG-оцінка включає дослідження компанії за категоріями E, S, G та з кількох десятків ключових питань. При складанні топ-списку дослідні агенції враховують ступінь схильності до ризиків і вміння ними керувати. Рейтинги, сформовані різними агентствами, дуже різняться.

Висновки. Результатом проведення комплексного (якісного та кількісного) аналізу є визначення підсумкового ESG рейтингу. Розрахунковий ESG рейтинг визначається на основі підсумкового балу (розраховується як середнє арифметичне трьох рейтингів основних блоків E,S та G) за таблицею його відповідності розрахунковому рейтингу. Шкала по трьох блоках та підсумкова шкала рівнозначні. Основними перевагами що дає вказаний рейтинг для організацій є: позиціонує компанію серед інвесторів та контрагентів як екологічно та соціально відповідального партнера; підвищує ефективність комунікації з відповідальними інвесторами та забезпечує доступ до нових груп інвесторів; проведення внутрішніх аудитів політик та процедур ESG в компанії в рамках оцінки, а також можливість отримати порівняння з конкурентами; можливість отримати фінансування, пов'язане з оцінкою ESG.

Література

1. Лебедев І. В. Корпоративна соціальна відповідальність у контексті впровадження концепції гідної праці : монографія. Одеса : Типографія «Атлант» BOI COIU, 2015. 376 с
2. ESG: Створювати майбутнє. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/markets/esg-oleksiyfilatov-providpovidalniy-biznes-ta-investiciji-50205373.html>
3. Лагодієнко О.В. Застосування ESG-принципів у роботі підприємств: перспективи та реалізація. Науковий журнал «Причорноморські економічні студії». 2022. Випуск 77. С.117-123. http://bses.in.ua/journals/2022/77_2022/8.pdf
<https://doi.org/10.32782/bses.77-6>

93.	Ткачук Т.І., Роботін Ю.А., Павленко Г.М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ..	331
94.	Брайко М.Г., Галіченко В.М. СУЧАСНІ СВІТОВІ ТРЕНДИ ДИЗАЙНУ УПАКОВКИ ВИНА.....	334
95.	Голубьонкова О.О., Брайко М.Г., Брайко В.В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ	339
96.	Бакай Р.В. ЗНАЧЕННЯ ТА ФУНКЦІЇ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ У РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕСУ.....	344
97.	Буряченко Ю.М. ОРГАНІЗАЦІЯ І КОНТРОЛЬ МАРКЕТИНГУ НА РИНКУ ТЕХНІЧНИХ ПОСЛУГ.....	347
98.	Бушко П.О. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНЦЕПЦІЇ ФОРМУВАННЯ БРЕНДУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	351
99.	Герасимчук О.В. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ.....	355
100.	Гладкий І.В. ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ОРІЄНТИРИ ЛІСОРЕСУРСНОГО РОЗВИТКУ НА ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ЗАСАДАХ.....	358
101.	Демченко О.В. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	361
102.	Загора А.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ПЛАНОВОЇ РОБОТИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ МЕНЕДЖМЕНТУ СУЧАСНИХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	363
103.	Загора Р.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ЛАНЦЮГІВ ПРИ ВИКОНАННІ МІЖНАРОДНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ.....	367
104.	Кривенко А.Л. УМОВИ І ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	370
105.	Кучугурний О.М. РОЗВИТОК КРЕДИТУВАННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ В УКРАЇНІ.....	373
106.	Лагодієнко О.В. ESG ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО РЕЙТИНГУ ПІДПРИЄМСТВ.....	376